

А.В. Світлична, канд. екон. наук, доц. (ПДАА, Полтава)

І.Л. Загребельна, канд. екон. наук (ПДАА, Полтава)

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Приєднання України до Болонського процесу та інтеграція до Європейського простору вищої освіти з впровадженням концепції студентоцентрованого навчання, в основу якої покладені результати навчання, загострили увагу на необхідності руйнування усталених підходів до організації освітнього процесу у вишах. При цьому основний акцент робиться на побудові вітчизняної конкурентоспроможної системи забезпечення якості вищої освіти, що базується на академічній свободі та доброчесності.

У ході реформування освітнього простору суттєво розширились повноваження закладів вищої освіти, проте й зросла відповідальність. Вони отримали право в рамках ліцензованої спеціальності на відповідному рівні вищої освіти розробляти і реалізовувати одну чи декілька освітніх програм.

Серед існуючих на сьогодні методологічних підходів до розроблення освітніх програм виділяють такі:

1) так званий традиційний підхід [2], коли освітня програма майже повністю (до 80–90%) відповідає чинному стандарту вищої освіти, при цьому чітко регламентується назва і обсяг нормативних дисциплін;

2) компетентнісний підхід [3], який передбачає визначення структури компетентностей (загальних і спеціальних (фахових)), що відбиває у системному й цілісному виді образ відповідного фахівця, а формування результатів освіти полягає у готовності студента/випускника продемонструвати відповідні компетентності. Це підхід, що базується на матеріалах загальноєвропейського проекту TUNING (проект Європейської Комісії «Налаштування освітніх структур в Європі»), який реалізується з 2000 р. європейськими університетами при взаємодії зі сферою праці та спрямований на формування загальної методології порівнянності й сумісності рівнів та змісту освітніх програм у різних галузях вищої освіти. Його ще називають студентоцентрованим.

До того ж навчальний заклад самостійно розробляє навчальні плани, визначаючи в них перелік, логічну послідовність вивчення,

форми контролю та обсяг навчальних дисциплін. Водночас варто зауважити, що згідно ст. 1, п. 2 Закону України «Про вищу освіту» акредитація освітніх програм передбачає їх оцінювання на відповідність стандарту вищої освіти; спроможність виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у програмі результатів навчання; досягнення заявлених у програмі результатів навчання [1].

До основних труднощів з розробки освітніх програм на сьогодні, на наш погляд, варто віднести такі:

- по-перше, не з усіх спеціальностей затверджені стандарти вищої освіти;

- по-друге, не зрозумілою до кінця залишається процедура акредитації освітніх програм НАЗЯВО;

- по-третє, брак досвіду із самостійного розроблення програм у членів робочих груп;

- по-четверте, необхідність формування нового переліку і змісту навчальних дисциплін, освоєння яких формуватиме компетентності студентів;

- по-п'яте, руйнування усталених стереотипів в ході впровадження нових підходів до системи забезпечення якості вищої освіти часом викликає внутрішній спротив науково-педагогічних працівників.

Отже, використання новітніх підходів до розроблення та впровадження освітніх програм у закладах вищої освіти дозволить істотно підвищити конкурентоспроможність вітчизняних вишів та покращити якість підготовки майбутніх фахівців.

Список джерел інформації

1. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України, 2014, № 37-38, ст. 2004 // Законодавство України. – Режим доступу : <https://zakon.help/law/1556-VII/edition01.01.2019/>

2. Набока О. Г. Освітня програма як інструмент забезпечення якості професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти [Електронний ресурс] / О. Г. Набока. – Режим доступу : <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/2374711/Naboka%20O.%20H.pdf>

3. Освітні програми: Рекомендації до розроблення [Електронний ресурс] / укл. В. П. Головенкін. – К. : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 39 с. – Режим доступу : https://kpi.ua/files/Osvitni_programu_2018.pdf

4. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. – К. : НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.